

O galerii

Imaginace obrazů Václava J. Andrleho odděluje hru v umění a ve snech, skryté a temné je v jeho malbě zdrojem vznešeného. Má rád pluralismus stylů obrazů a emocí. Obraz chápe symbolicky, vytváří symboly pocitů a pocity samotné. Imaginace tvorby Václava J. Andrleho je poetická. Jak píše americký teoretik Kearney - imaginace musí "plně vyjadřovat svůj poetický potenciál..." Andrle spatřuje v metafoře hry obecné znovuobjevení poiesis. Podobně jako Franz Kafka prožívá snad i Andrle hluboké konflikty skrývající protichůdné záměry či přání, v nichž se potřeba komunikace střetá s úzkostným perfekcionismem. Imaginace jeho umění však pracuje na principu formování fikčních hypotéz. Pro pochopení tvorby mistra Andrleho je relevantní Kantovo učení o transcendentální syntéze imaginace. Jak říká teoretik psychoanalýzy Norman O. Brown ve své knize "Život proti smrti", vidíme zde napětí mezi nevědomým a vědomým, které odlišuje hru primárního procesu v umění od hry primárního procesu ve snech.

Zvýšená kulturní pozornost, kterou moderna soustřeďuje na "mistrovská díla" vesměs spadající do třídy tak zvaného "vysokého umění", přinutila Andrlova estetiku zaujmout neobvyklý postoj. Hlavní ideou Andrlovy tvorby je, že autor přemýšlí o uměleckém dílu, jako kdyby šlo o psychologické drama. Proto je velmi důležitou součástí vnímání Andrlova díla zaujetí emocionálních a dalších afektivních postojů k němu. I když však jsou emocionální a afektivní reakce na umělecké dílo důležitou součástí jeho vnímání, musí být přístupné zhodnocení na základě kritérií racionality, relevance apod. Je možné, že Andrlovo umění má i kognitivní hodnotu; nelze však nikoho nutit kognitivní hodnotu ve výtvarném umění nacházet.

V Andrlových obrazech je však možno nalézt hloubku, kterou by nikdy nemohly mít, kdyby byly pouhým zdrojem potěšení. Andrlova malba je cosi, co bychom mohli nazvat "autografickou" formou umění. Žádná kopie, a to sebe přesnější, nemůže být považována za adekvátní originálu. To tedy vylučuje možnost užití kopií jako objektů seriózní estetické kontemplace. A konečně představují Andrlova díla estetické objekty, a jako takové jsou i příležitostmi pro estetický zážitek. Tento estetický zážitek se pak může stát základem estetického objasnění. Andrlovy obrazy jsou přesnou paralelou objektů přírodních. V přírodě totiž temné, nejasné, neurčité obrazy silněji působí na naši představivost. Andrle poukazuje na těsné spojení mezi myslí a tělem. Skryté a temné věci jsou v jeho malbách zdrojem vznešeného. Vidíme zde mnoho příkladů takovýchto projevů vznešeného. Andrle odmítá ideály vnitřně jednotného života a koherentního námětu. Doktrína věčného návratu v Andrlových obrazech je (stejně jako u Nietzscheho) zároveň útokem na ideály vnitřně jednotného já. Má rád pluralismus stylů, obrazů a emocí.

Principy poetické malebnosti triumfovaly v Andrlových malbách poté, co převažující neoklasický kánon a praxe nevydržely nápor mnoha protiargumentů. Malcolm Andrews považuje poetičnost za "interregnum mezi klasickým a romantickým uměním". Andrlovo umění však transcenduje konvence poetičnosti tím, že umožňuje i reflexivní reakci na scénérii. "Obraz je ve své podstatě symbol..." říká americká teoretička Susanne Langerová. Její koncept symbolu v umění si klade za cíl rozšířit pozitivistické chápání symbolismu takovým způsobem, aby bylo možno hovořit o "poetickém významu" na nereduktivním základě. Podle Langerové bychom našli v Andrlových obrazech mnoho symbolů. Jeho umění vždy vytváří symboly pocitů, tedy pocity samotné. Andrle klade důraz na rozhodující momenty v jednotlivých událostech. Mnohé z jeho obrazů zdůrazňují světlo, například

sluneční světlo v krajinách, mnohé jsou typické důrazem na vizuální texturu - podobně jako v lettrismu. Podporujeme relativitu vidění v Andrlově umění.

Prof. PhD. Miroslav Klivar
akademik a člen The American Society of Aesthetics

autor: Radek Černý - zdroj: obrazy-andrle.cz
vygenerováno v 13:31:20 dne 16. 01. 2019